

Brüsszel, 2024. július 9.
(OR. en)

11633/24

SOC 509
EMPL 314
ECOFIN 768
EDUC 248

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A 2024. évi országspecifikus ajánlásoknak, valamint a 2023. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásának az értékelése: a Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleménye – Jóváhagyás

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak a 2024. évi országspecifikus ajánlások értékeléséről és a 2023-ra vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtásáról szóló véleményét, amelyet a Tanács (EPSCO) a tervek szerint a 2024. július 16-i ülésén hagy jóvá.

E feljegyzés kiegészítései:

- EMCO – a többoldalú felügyelet keretében végzett 2024. évi vizsgálat (ADD1)
- SPC – többoldalú végrehajtási vizsgálatok a szemeszter 2024. évi ciklusában: országspecifikus következtetések (ADD 2)
- az EMCO és az SPC közös következtetései (ADD 3)

**A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság
véleménye az európai szemeszter 2024. évi ciklusáról**

Preambulum

A Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC) – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) IX. és X. címének rendelkezései, a bizottságoknak a 148., a 150. és a 160. cikk alapján adott megbízatás, valamint a bizottságok létrehozásáról szóló tanácsi határozatok alapján – megvizsgálta az Európai Unió Tanácsa által kiadott 2023. évi, vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtása tekintetében a tagállamok által a foglalkoztatás, a készségek, a szociális védelem és a társadalmi befogadás területén elért eredményeket.

Az Európai Bizottság által benyújtott vonatkozó javaslatok alapján és az EUMSZ 148. cikkével összhangban a bizottságok az európai szemeszter teljes 2024-es ciklusán keresztül hozzájárultak *az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló éves ajánlás, az együttes foglalkoztatási jelentés és az új országspecifikus ajánlások* véglegesítéséhez is. Mindemellett tanácsi következtetéseket készítettek elő a *2024. évi éves fenntartható növekedési jelentéshez*, valamint a *2024. évi együttes foglalkoztatási jelentéshez* kapcsolódóan.

A Tanács által 2023 júniusában tartott idevágó vitát követően az EMCO és az SPC hozzájárult az elemzéshez a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzői alapján, a kapcsolódó *legfőbb üzenetekben* és az annak alapjául szolgáló jelentésben leírtak szerint, amelyeket a vita támogatása céljából az EPSCO Tanács miniszterei elé terjesztettek és amelyet ebben az évben kísérleti jelleggel hajtottak végre¹. Ez az első lépcsős elemzés beépült a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésbe², míg a második lépcsős elemzést a Bizottság végezte, és azt az EMCO és az SPC *a társadalmi konvergenciára irányuló felülvizsgálatok*³ sorozata keretében vitatta meg. A megállapítások a kifejezetten *az Unión belüli társadalmi konvergenciáról szóló vélemény* formájában kerültek a Tanács elé, amelyet az EPSCO Tanács 2024. június 20-i ülésén terjesztettek elő⁴. A 2024. évi szemeszter ciklusának végét követően az EMCO és az SPC a Tanács tájékoztatása céljából értékelni fogja az ez évi kísérleti végrehajtást.

E vélemény **1. szakasza** a bizottságoknak az európai szemeszter irányítási szempontjaira vonatkozó átfogó álláspontját ismerteti. A **2. szakasz** a 2024. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozóan a Bizottság által elfogadott, az EMCO és az SPC előtt 2024. június 21-én ismertetett javaslatokkal kapcsolatos észrevételeket tartalmazza. A **3. szakaszban** pedig az idevágó 2023. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret megállapításai vizsgálatának eredménye található, a két bizottság által a többoldalú felügyelet keretében végzett vizsgálatból származó tematikus üzenetek formájában. Az országspecifikus következtetéseket a **mellékletek** tartalmazzák.

¹ Lásd [a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek az európai szemeszterbe történő beillesztése kapcsán megfogalmazott legfőbb üzeneteket](#) és az ahhoz kapcsolódó [EMCO–SPC munkacsoporti jelentést](#). A dokumentumokat 2023. június 12-én terjesztették a Tanács (EPSCO) elé. A munkacsoport 2022 októbere és 2023 májusa között megvitatta a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőit.

² A Bizottság 2023. november 21-én az őszi csomag részeként, [az EPSCO Tanács](#) pedig 2024. március 11-én fogadta el.

³ A Bizottság 2024. május 6-án [szolgálati munkadokumentum](#) formájában tette közzé a második lépcsős elemzést. A felülvizsgálatokat az EMCO és az SPC május 16-án végezte el (lásd a 3.1. szakaszt).

⁴ Lásd a Tanács (EPSCO) 2024. június 20-i ülésére benyújtott, [az Unión belüli társadalmi konvergenciáról szóló véleményt](#).

1. szakasz

Az európai szemeszter irányítási szempontjai

Az európai szemeszter foglalkoztatási és szociális dimenziójával kapcsolatban a bizottságok támogatják, hogy továbbra is középpontban álljon a szociális jogok európai pillére elveinek végrehajtása, beleértve a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött uniós és nemzeti célok beépítését a szemeszter valamennyi vonatkozó dokumentumába⁵. Ez a központi szerep összhangban van azzal a törekvéssel, hogy fennmaradjon az Európai Unió szociális dimenziója, és javuljon a polgárok gazdasági és szociális jólléte, amint az a *2024–2029-es időszakra szóló új uniós stratégiai menetrendben* és az ahhoz kapcsolódó prioritásokban is szerepel⁶. Ezzel összefüggésben a *szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritásokról* szóló, a Tanács által márciusban jóváhagyott *vélemény* megerősíti, hogy – az arányosság és a szubszidiaritás elvével összhangban, valamint a gazdasági és társadalmi megatrendek szem előtt tartása mellett – továbbra is az európai szemeszternek kell kulcsfontosságú keretként szolgálnia annak nyomon követéséhez, hogy a tagállamokban hogyan hajtják végre a pillér elveit⁷.

⁵ A bizottságok 2022 júniusában véleményt terjesztettek a Tanács elé [a 2030-ra elérendő nemzeti célok meghatározásának folyamatáról](#).

⁶ Lásd a 2024–2029-es időszakra szóló uniós stratégiai menetrendet [az Európai Tanács 2024. június 27-i következtetéseinek](#) mellékletében.

⁷ A Tanács 2024. március 11-én hagyta jóvá [a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritásokról szóló véleményt](#).

A jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzet fényében az EMCO és az SPC nagyra értékelte, hogy a szemeszter 2024. évi ciklusának az a célja, hogy a strukturális kihívások kezelése révén tovább erősítse az Unió hosszú távú versenyképességét és jólétét, valamint a gazdasági és társadalmi rezilienciát. A 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentés számos olyan foglalkoztatási és szociális problémát azonosít, amelyek a felfelé irányuló társadalmi konvergencián túl a gazdasági növekedést és a versenyképességet is hátráltatják. Ezek közé tartozik a tartósan magas szintű munkaerő- és szakemberhiány, az alulreprezentált csoportok és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek munkaerőpiaci integrációjának strukturális akadályai, a szociális védelmi és társadalmi befogadási rendszerek megfelelőségével és fenntarthatóságával kapcsolatos aggályok, valamint az intenzív szociális párbeszéd hiánya. A 2024. évi szemeszter ciklusával párhuzamosan az EMCO és az SPC átfogó módon mérlegelte a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési, valamint a szociálpolitikák gazdasági hatásait annak érdekében, hogy előmozdítsa ezek megfontolása módjának uniós szintű közös értelmezését, és támogassa a tagállamokat annak értékelésében, hogy a kapcsolódó reformok és beruházások a szociális célkitűzések megvalósításán felül miként járulhatnak hozzá a gazdasági növekedéshez is⁸.

⁸ E gondolkodási folyamat eredményeképpen jött létre [a szociális beruházás hozzáadott értékéről, valamint az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek az európai szemeszter irányításában betöltött szerepéről szóló vélemény](#) (amelyet a Tanács 2023. november 28-án hagyott jóvá), [az EPSCO és az ECOFIN Tanács miniszterei által tartott irányadó vita](#) (2024. március 12-én), [a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikáknak a reziliens gazdaságok tekintetében betöltött szerepéről szóló tanácsi következtetések](#) (amelyeket a Tanács 2024. június 20-án hagyott jóvá), valamint [a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikai területeken végrehajtott reformok és beruházások gazdasági hatásainak értékeléséhez fűzött önkéntes irányadó elvek az uniós tagállamok számára](#) (amelyet a Tanács 2024. június 20-án hagyott jóvá).

Az EMCO és az SPC nyugtázza az új uniós gazdasági kormányzási keret elfogadását és hatálybalépését, Az új keret részét képezi az európai szemeszter, amelynek célja a szakpolitikák szorosabb összehangolása és a tagállamok gazdasági és szociális teljesítményének tartós felfelé irányuló konvergenciája⁹. Ez a várt eredmény összhangban van a gazdaság-, a költségvetési, a foglalkoztatási és a szociálpolitikák integráltabb megközelítésének kialakítására irányuló korábbi felhívásokkal, fenntartva az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek koordinációs és nyomonkövetési szerepét a munkaerőpiachoz, a készségfejlesztéshez és a szociálpolitikához kapcsolódó valamennyi kérdésben, többek között – a Szerződések rendelkezéseinek megfelelően – az európai szemeszter keretében, valamennyi dokumentum vonatkozó tartalmi részét illetően, valamint biztosítva az EPSCO Tanács és az ECOFIN Tanács előkészítő szervei közötti hatékony együttműködést és közösen folytatott megbeszéléseket¹⁰. A fentiek fényében az EMCO és az SPC készen áll arra, hogy mérlegelje, hogy az új uniós gazdasági kormányzási keret milyen hatással lehet az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek a szemeszter-folyamatban betöltött szerepére.

Az európai szemeszter 2024. évi ciklusa ebben az évben először magában foglalt egy új, kísérleti jellegű országspecifikus elemzést a felfelé irányuló társadalmi konvergenciáról, amely elemzés a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőin alapul. A bizottságok szerint – amint azt az *Unión belüli társadalmi konvergenciáról szóló véleményükben* kifejtették – a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret országelemzéseinek a 2024-es többoldalú felügyeleti tevékenységekbe való beillesztése megkönnyítette a munkaerőpiaci, a készségekkel összefüggő és a társadalmi kihívásoknak, valamint a kapcsolódó szakpolitikai fejleményeknek az átfogóbb közös megértését. Egyes tagállamok kifejezték, hogy nagyra értékeli a Bizottság által készített alapos elemzést, más tagállamok ugyanakkor rámutattak azokra a hiányosságokra, amelyek ahhoz kapcsolódnak, hogy az első lépcsős elemzés során a szociális eredménytábla elfogadott kiemelt mutatói közül rendkívül keveset használtak fel, hogy egyes tagállamoknak viselniük kell a potenciális adminisztratív terheket, továbbá arra, hogy a második lépcsős elemzés során figyelembe kell venni a mutatók időszerűségét és a nemzeti sajátosságokat. A kísérleti elemzést a bizottságok később értékelni fogják, többek között a hozzáadott érték szempontjából is.

⁹ Lásd a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i [\(EU\) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletet](#).

¹⁰ Lásd [az európai szemeszter 2023. évi ciklusáról szóló véleményt](#) (1. szakasz), valamint a fent említett véleményeket a szociális beruházások hozzáadott értékéről, illetve az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek az európai szemeszter irányításában betöltött szerepéről (8., 9. és 11. pont), valamint a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritásokról (16. és 17. pont).

A bizottságok üdvözlik azt is, hogy a szemeszter 2024. évi ciklusa keretében vizsgálat tárgyát képezte a különböző uniós finanszírozási eszközök és a tagállami szakpolitikai intézkedések kiegészítő jellege, illetve a közöttük fennálló szinergiák, számbavételre került a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a kohéziós politikai programok folyamatban lévő végrehajtása, és iránymutatás készült ez utóbbiak félidős felülvizsgálatához. Az év elején az EMCO és az SPC megerősítette, hogy az uniós források fontos szerepet játszanak a tagállamok támogatásában a szociális jogok európai pillérének elveivel kapcsolatos területeken hozott intézkedések megtervezése és végrehajtása terén, különösen Európa kevésbé fejlett régiói fejlődésének, illetve a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeknek a támogatása tekintetében¹¹. A bizottságok már 2023-ban nagyra értékelték az arra irányuló lehetőséget, hogy a következő programozási ciklus előtt hozzájáruljanak a kohéziós politika jövőjével kapcsolatos, folyamatban lévő eszmecsere¹². Tekintettel az európai szemeszterrel való fontos kapcsolatokra, az EMCO és az SPC készen áll arra, hogy továbbra is hozzájáruljon az arról folytatott megbeszélésekhez, hogy a kohéziós politika milyen szerepet játszhat a szociális jogok európai pillére keretében megfogalmazott törekvések fenntartásában, valamint a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött uniós és nemzeti célok elérésében.

¹¹ Lásd a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritásokról szóló, fent említett véleményt (18. pont).

¹² A Bizottság várhatóan 2025 közepén fogadja el a következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatokat. Az EMCO és az SPC 2023. május 11-én véleménycserét tartott a kohéziós politika jövőjéről.

Végezetül, a bevett gyakorlatnak megfelelően az EMCO és az SPC átfogó megbeszéléseket tartott az európai uniós szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetek képviselőivel, nevezetesen az őszi és a tavaszi csomagban kijelölt szakpolitikai prioritásokról, amiből egy olyan konstruktív és érdemi párbeszéd alakult ki, amelynek eredményeit e vélemény előkészítése során is figyelembe vettük. A bizottságok szerint a gazdaság-, foglalkoztatás- és szociálpolitikai koordináció és a végrehajtás sikere szempontjából kulcsfontosságú, hogy a szociális partnerek, a civil társadalom képviselői és az egyéb érdekelt felek részt vegyenek az európai szemeszter és a döntéshozatali ciklus valamennyi szakaszában folytatott munkában. Ezzel összefüggésben – a kapcsolódó uniós szintű fejlemények nyomán – az EMCO a szemeszter e ciklusa során rendszeresebb háromoldalú megbeszéléseket is kialakított az uniós és nemzeti szociális partnerekkel annak érdekében, hogy elősegítse részvételüket a kihívások azonosításában és a releváns szakpolitikai válaszok kidolgozásában.¹³

2. szakasz

A 2024. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó bizottsági javaslatok értékelése

A Bizottság által június 19-én előterjesztett, a 2024. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatok közzététele nagy vonalakban megerősítette a már 2022-ben kialakított „ézszerűsített” megközelítést, amelyben az ajánlások tekintettel vannak a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek átfogó jellegére. 2023-hoz hasonlóan a Bizottság a korábbiakhoz viszonyítva több, valamennyi tagállamnak címzett „horizontális” országspecifikus ajánlásra is javaslatot tett, amelyek közül a kohéziós politikára vonatkozó ajánlásokat az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek ülésein fogják megvitatni. A bizottságok kellően elismerik a szemeszter egyszerűsítésének biztosítását célzó erőfeszítéseket, ugyanakkor úgy vélik, hogy meg kell őrizni az országspecifikus ajánlások országspecifikus jellegét, különös tekintettel a foglalkoztatási és szociális kérdésekre vonatkozóan javasolt országspecifikus ajánlások alacsonyabb számának fényében.

¹³ Lásd [„A szociális párbeszéd erősítése az Európai Unióban: a szociális párbeszéd teljes potenciáljának kihasználása a méltányos átállás kezelésében” című bizottsági közleményt](#), illetve [a Tanács ajánlását a szociális párbeszéd megerősítéséről az Európai Unióban](#). Az EMCO 2023 novemberében az uniós szociális partnerek jelenlétében megvitatta az e kezdeményezések nyomán meghozandó intézkedéseket. Az európai szemeszter 2024. évi ciklusa során háromoldalú ülésekre került sor, egyrészt az EMCO keretében, november 28-án (a munkaerőhiányról), másrészt az EMCO szakpolitikai elemző csoportjában (*Policy Analysis Group*, PAG) június 11-én (a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatási helyzetéről). Ezenkívül a január 31-i Val Duchesse-i csúcstalálkozót követően a Bizottság március 20-án közzétette [a munkaerő- és szakemberhiányról szóló cselekvési tervet](#), amelyet június 5-én terjesztett az EMCO elé. A Bizottság jelezte, hogy a cselekvési terv végrehajtása terén elért eredményeket nyomon fogják követni az európai szemeszter keretében, különösen a foglalkoztatási iránymutatásokba és a vonatkozó országspecifikus ajánlásokba való beépítés révén, míg az EMCO és az SPC az erről a kérdésről folytatandó háromoldalú eszmecsere való felkérést fog kapni.

A szemeszter e ciklusának általános hangsúlyával összhangban a javasolt országspecifikus ajánlások arra irányulnak, hogy a fenntartható, inkluzív gazdasági növekedést és a termelékenységi potenciált gátló szűk keresztmetszetek felszámolása révén előmozdítsák az Unión belüli versenyképességet és jólétet. Az EPSCO Tanács előkészítő szerveinek hatáskörében, valamint a munkaerőpiaci, a készségekre irányuló és a szociálpolitikák gazdasági hatásaira vonatkozó párhuzamos megfontolásokkal¹⁴ összhangban ez a hangsúly számos olyan országspecifikus ajánlásra irányuló javaslatban öltött testet, amelyek a munkaerőhiány és a strukturális munkaerőhiány kezelésére, a munkaerőpiaci integráció előmozdítására, a munkát terhelő adók és a szociális ellátórendszerek tekintetében a munkavállalás ellen ható tényezők csökkentésére, a készségfejlesztés megerősítésére, valamint a szociális védelmi és társadalmi befogadási rendszerek megerősítésére irányulnak. A szociális védelem, különösen a nyugdíjak, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás területén megfelelő figyelmet kaptak mind a megfelelőségi, mind a költségvetési fenntarthatósággal kapcsolatos megfontolások. A hátrányos helyzetű népességszempontok aktív befogadásával összhangban továbbra is előtérben voltak a jövedelmi egyenlőtlenséggel, valamint a szegénységgel és a társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos kihívások.

A preambulumban vázolt és a fent említett, az *Unión belüli társadalmi konvergenciáról szóló véleményben* kifejtett lépéseket követően a szociális konvergenciával kapcsolatos keret végrehajtása hozzájárult a Bizottság tavaszi csomagban szereplő elemzéséhez is. A keretrendszernek a bizottságokban 2022–2023-ban megvitatott kialakításával¹⁵ összhangban az országjelentések és a tagállamoknak címzett, második lépcsős elemzés keretében azonosított országspecifikus ajánlások jogi szövegei utalásokat tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy bizonyos intézkedések mennyire relevánsak a felfelé irányuló társadalmi konvergencia támogatása szempontjából.

¹⁴ Lásd az 1. szakaszt és a 8. lábjegyzetben említett dokumentumokat.

¹⁵ Lásd a 1. lábjegyzetben említett dokumentumokat.

A 2024. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatok megvitatása során a Gazdaságpolitikai Bizottsággal és a póttagjai összetételében ülésező Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott együttműködés számos horizontális jellegű szakpolitikai kérdés hatékony vizsgálatát lehetővé tette. A bevett gyakorlatnak megfelelően az oktatáshoz, a képzéshez és a készségfejlesztéshez kapcsolódó országspecifikus ajánlások megvitatására az EMCO keretében került sor az Oktatási Bizottság tagjainak részvételével. Az egészségüggyel kapcsolatos országspecifikus ajánlások megvitatására az SPC keretében került sor, amelynek tagjai felkérést kaptak arra, hogy nemzeti szinten működjenek együtt az érintett szakértőkkel. Az országspecifikus ajánlásoknak a bizottságokban történő megvitatására és véglegesítésére rendelkezésre álló szűkös időkeret – az elmúlt évekhez hasonlóan – negatív hatást gyakorol a bizottságok azon képességére, hogy érdemi többoldalú megbeszéléseket tudjanak folytatni, és ismételten rávilágít arra, hogy a szemeszter jövőbeli ciklusai időrendjének komoly átgondolására van szükség.

3. szakasz

A 2023. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásával és az Unión belüli társadalmi konvergencia helyzetével kapcsolatos főbb megállapítások

A többoldalú felügyelet az EMCO és az SPC egyik alapvető feladata az európai szemeszter keretében¹⁶. Magában foglalja többek között¹⁷ a Tanács által a szemeszter korábbi ciklusaiban kiadott országspecifikus ajánlások nyomán kezdeményezett reformok, beruházások és szélesebb körű szakpolitikai intézkedések alapos értékelését. A többoldalú felügyeleti tevékenységek így nagyon fontos szerepet játszanak a tagállamok szakpolitikai intézkedéseinek támogatásában azáltal, hogy a Tanács tájékoztatása céljából lehetővé teszik a szakpolitikai ismeretek és a bevált gyakorlatok cseréjét, valamint elősegítik az országspecifikus kihívások közös értelmezését.

¹⁶ Az EMCO esetében e tevékenység jogalapja az EUMSZ 148. és 150. cikke, az SPC esetében pedig az EUMSZ 160. cikke. Az új, [\(EU\) 2024/1263 rendelet](#) megerősíti, hogy az EMCO és az SPC azon releváns bizottságok közé tartozik, amelyeket – hatásköreiknek megfelelően – be kell vonni az európai szemeszter folyamatába. A bizottságokat létrehozó két tanácsi határozat (az EMCO esetében a 2000/98/EK határozatot hatályon kívül helyező [\(EU\) 2015/772](#) határozat; az SPC esetében pedig a 2004/689/EK határozatot hatályon kívül helyező [\(EU\) 2015/773](#) határozat) szintén tartalmazza azt a megbízást, hogy a bizottságok a saját területükön járuljanak hozzá az európai szemeszter valamennyi aspektusához.

¹⁷ Az EMCO-ban a többoldalú felügyeleti tevékenységek magukban foglalják az EPSCO Tanács hatáskörébe tartozó és valamennyi tagállamnak címzett egyes tanácsi ajánlások végrehajtásának célzott felülvizsgálatát is. Az SPC-ben a vonatkozó tanácsi ajánlások követő intézkedéseinek meghozatala érdekében részletes tematikus megbeszélésekre, vagy közös jelentések előterjesztésére kerül sor.

2024-ben mindkét bizottság értékelte a vonatkozó 2023. évi országspecifikus ajánlások végrehajtását, továbbá a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőin alapuló új országspecifikus elemzésekkel összefüggésben megvitatták a Bizottság társadalmi konvergenciára vonatkozó második lépcsős országelemzéseit is, és következtetéseket fogalmaztak meg azok nyomán¹⁸. Valamennyi országspecifikus vizsgálat esetében először a legutóbb hozott intézkedésekről szóló tagállami jelentések alapján készült értékelés, majd ezen intézkedések egyéb tagállamok, illetve a Bizottság általi értékelése következett. Az országspecifikus következtetéseket a bizottságok kölcsönösen elfogadták, és azok e vélemény mellékletét képezik.

¹⁸ 2020-ban a bizottságok csak a 2019. évi országspecifikus ajánlások végrehajtását értékelték, a Covid19-világjárvány miatt főként írásbeli eljárás keretében. 2021-ben a bizottságok megállapodtak abban, hogy felülvizsgálják a 2020. évi (a Covid19-világjárványra összpontosító) országspecifikus ajánlások végrehajtását, kiegészítve a vonatkozó 2019. évi országspecifikus ajánlások egy részével (ezek strukturálisabb, még releváns kérdésekre vonatkoztak). 2022-ben ismét az előző évi megközelítést követték, ugyanakkor módosították a vizsgálatok számának csökkentése, valamint az országspecifikus ajánlások 2021. évi hiányának figyelembevétele érdekében: míg az EMCO a nyomkövetési eszközeit használta fel a 2020. és 2019. évi országspecifikus ajánlások relevanciájának értékelésére és a korábbi ajánlásokban nem szereplő lehetséges „felmerülő kihívások” azonosítására, az SPC felkérte a tagállamokat, hogy vessék alá magukat a vizsgálatnak, és a vizsgálatokat a szakpolitikai területekről folytatott mélyrehatóbb tematikus megbeszélésekkel erősítette meg. Az SPC 2023-ban visszatért a hagyományos megközelítéshez, miszerint csak a legfrissebb (tehát 2022-ben kiadott) országspecifikus ajánlásokat értékeli, míg az EMCO úgy döntött, hogy az új 2022. évi országspecifikus ajánlások mellett néhány olyan kiegészítő kihívást is megvizsgál, amelyeket a nyomkövetési eszközei és a 2019–2020-as országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért eredmények alapján azonosított.

3.1. Az EMCO és az SPC horizontális megállapításai a felfelé irányuló társadalmi konvergenciáról

Az EMCO és az SPC 2024. május 16-án több „társadalmi konvergenciára irányuló felülvizsgálatot” végzett, mégpedig a Bizottság által készített, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret¹⁹ jellemzőire épülő, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát vizsgáló kísérleti elemzés alapján. Ezen országspecifikus elemzés célja, hogy az EUMSZ 148. cikkével összhangban, valamint a szociális jogok európai pillére elveinek nemzeti szintű végrehajtása és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós kiemelt és nemzeti célok megvalósítása érdekében megerősítse a foglalkoztatás, a készségek és a szociálpolitika területének az európai szemeszter keretében történő nyomon követését, kellően figyelembe véve a vonatkozó hatásköröket, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvét. A felülvizsgálatok keretében az EMCO és az SPC megvizsgálta az azon tagállamokban jelentkező kockázatokat és kihívásokat, amelyeket illetően a Bizottság a társadalmi konvergenciával kapcsolatos, május 6-án közzétett második lépcsős országelemzés²⁰ keretében elemzést végzett, adott esetben az ezen tagállamok számára kiadott 2023. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásán felül. Az első lépcsős elemzés mind a 27 tagállamra kiterjedt, és a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésben a szociális eredménytábla alapján azonosításra kerültek a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát fenyegető potenciális kockázatok. A Bizottság a második lépcsős elemzésben részletesebben megvizsgálta a kihívásokat, a rendelkezésre álló mennyiségi és minőségi adatok szélesebb körének felhasználásával, valamint a tagállamok által hozott vagy tervezett szakpolitikai intézkedések fényében.

¹⁹ Lásd az 1. lábjegyzetet.

²⁰ Lásd a 3. lábjegyzetet.

A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret országelemzéseinek a többoldalú felügyeleti tevékenységekbe való beillesztése lehetővé tette az EMCO és az SPC számára, hogy a felfelé irányuló társadalmi konvergencia szélesebb körű, második lépcsős elemzését a 2023. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásának nyomon követésével együtt tudják elvégezni, ami megkönnyítette a munkaerőpiaci, a készségekkel összefüggő és a szociális kihívásoknak, valamint a kapcsolódó szakpolitikai fejleményeknek az átfogóbb közös megértését, köszönhetően a többoldalú megbeszéléseknek. Egyes tagállamok kifejezték, hogy nagyra értékelik a Bizottság által készített alapos elemzést, valamint annak lehetőségét, hogy azzal kapcsolatban a véglegesítés előtt bilaterális alapon észrevételeket tehettek. A lehetséges jövőbeli finomításokra figyelemmel azonban néhány tagállam egyúttal rámutatott azokra a hiányosságokra, amelyek ahhoz kapcsolódnak, hogy az első lépcsős elemzés során a szociális eredménytábla elfogadott kiemelt mutatói közül rendkívül keveset használtak fel, továbbá arra, hogy a második lépcsős elemzés során figyelembe kell venni az indikátorok időszerűségét és a nemzeti sajátosságokat. A felülvizsgálatok megjelennek majd a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát vizsgáló kísérleti elemzés jövőbeli értékelésében is, amelyet az EMCO és az SPC a Tanács tájékoztatása céljából készít²¹.

²¹ [A 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentés](#) a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőire épülő erősebb országspecifikus fókuszot olyan „kísérleti projektként” említi, „amelyet a jövőben értékelni kell”. [A 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentésről és együttes foglalkoztatási jelentésről szóló, kapcsolódó tanácsi következtetésekből](#) a Tanács nyugtázta a Bizottság azon szándékát, hogy egy második, mélyrehatóbb elemzést készítsen a felfelé irányuló társadalmi konvergenciáról, felszólította a Bizottságot annak biztosítására, hogy ez ne jelentsen újabb adminisztratív terhet a tagállamok számára, viszont járuljon hozzá az EMCO és az SPC többoldalú felügyeleti tevékenységeinek egyszerűsítéséhez, végezetül felkérte az EMCO-t és az SPC-t, hogy „értékeljék a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőin alapuló, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciára vonatkozó kísérleti elemzésnek a tevékenységeikre és az európai szemeszter 2024. évi ciklusára gyakorolt hatását, többek között a kísérleti elemzés hozzáadott értéke, valamint az azzal járó potenciális adminisztratív terhek tekintetében, és tájékoztassák erről a Tanácsot”.

- **Ami az általános megállapításokat illeti, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő több kihívás is azonosításra került, melyek a munkaerőpiacon, valamint az oktatási és képzési rendszereken belüli, továbbá a szociális védelem és a társadalmi befogadás tekintetében fennálló egyenlőtlenségekhez kapcsolódnak.** A nem, az életkor, a társadalmi-gazdasági háttér, az állampolgárság és az etnikai származás még mindig túl gyakran jelzi határozottan előre az oktatási és munkaerőpiaci eredményeket, amibe beletartozik az is, hogy a tényezők viszonylag nehezebbé teszik a hozzáférést a továbbképzési és átképzési lehetőségekhez, a méltányos munkafeltételekhez, a magas színvonalú szociális, gondozási és egészségügyi szolgáltatásokhoz, valamint a megfizethető lakhatáshoz. E tényezők erőteljes megnyilvánulása a lakosság egyes csoportjai és az egyes régiók közötti egyenlőtlenségekhez vezet, amelyek összességében a társadalmi kohéziót mind nemzeti, mind európai szinten akadályozó tendenciát teremtenek. Ezzel összefüggésben az áttekintések során az is kiderült, hogy továbbra is alapvető jelentőségű a megbízható nyomonkövetési eszközök alkalmazása és a hatásvizsgálatok végzése, amelyek lehetővé teszik egyfelől a meghozott intézkedések hatékonyságának értékelését, másfelől pedig a végrehajtásuk során szükségessé váló kiigazítások azonosítását.

- **A 2023-as évet – amelynek során az uniós foglalkoztatási ráta a legmagasabb, a munkanélküliségi ráta pedig a legalacsonyabb volt – nagyon erős munkaerőpiacok jellemezték, jelentős munkaerő- és szakemberhiány mellett.** A tagállamok közötti konvergencia jelei különösen a foglalkoztatási ráták terén figyelhetők meg, ahol az előnytelenebb pozícióból induló tagállamokban nagyobb javulás tapasztalható. Ehhez hasonlóan a NEET-fiatalok aránya továbbra is csökkenő tendenciát mutat, különösen azokban a tagállamokban, ahol az arány még mindig az uniós átlag felett van. Bár a mutatók alapján a munkaerőpiaci szegmentáció is csökkent, az atipikus foglalkoztatási formák gyakori előfordulása továbbra is kihívást jelent, amennyiben az ideiglenes munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelmének hiányosságai társul. A foglalkoztatáspolitikákat illetően a felülvizsgálatok összességében kiemelték, hogy a felfelé irányuló társadalmi konvergencia csak akkor mozdítható elő, ha a tagállamok ténylegesen kezelik a népességben belüli meglévő foglalkoztatási különbségeket, valamint növelik az alulreprezentált csoportok és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, köztük a fogyatékkal élő személyek munkaerőpiaci részvételét. Ehhez meg kell erősíteni az olyan, jól megtervezett és célzottabb aktív munkaerőpiaci politikák – más támogató szolgáltatásokkal kombinálva történő – megvalósítására irányuló kapacitást, amelyek támogatják a munkaképes korúakat, és felvértezik őket a munkaerőpiacra való belépéshez, a munkaerőpiacon maradáshoz és az előrehaladáshoz szükséges készségekkel, többek között a zöld és digitális készségek terén is.

- **A készségekkel kapcsolatban vegyesebb kép rajzolódik ki: egyes tagállamokban pozitívak a fejlemények, míg más tagállamokban stagnálás tapasztalható.** Az EU még messze van attól, hogy elérje a felnőttek tanulásban való részvételére vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt célt, amihez nemzeti szinten továbbra is jelentős erőfeszítésekre van szükség. Folyamatban van olyan, többek között uniós – elsősorban a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön és az Európai Szociális Alap Pluszon (ESZA+) keresztül – finanszírozással támogatott intézkedések végrehajtása, amelyek célja a szakképzési és a felsőoktatási rendszerek reformja, az aktív munkaerőpiaci intézkedések keretében a képzési programok javítása és bővítése, a digitális készségek szintjének emelése, valamint a készségigény-előrejelzési rendszerek megerősítése, többek között a szociális partnerekkel és a magánszektorral együttműködésben. A kihívás léptéke mindazonáltal további szakpolitikai fellépést tesz szükségessé, többek között a zöld és digitális átállás, valamint a demográfiai változások fényében. Továbbra is kihívást jelent a korai iskolaelhagyás kezelése, és e tekintetben csak minimális előrelépés figyelhető meg. A készségfejlesztési politikák tekintetében általánosságban elmondható, hogy a felfelé irányuló társadalmi konvergencia előmozdításához továbbra is elengedhetetlen kezelni a társadalmi-gazdasági háttérnek a minőségi oktatáshoz és képzéshez való hozzáférésre gyakorolt hatását és az ehhez kapcsolódó eredményeket, mivel változatlanul az alacsony képzettséggel rendelkező személyek azok, akik a legkisebb valószínűséggel vesznek részt képzési tevékenységekben, és ezáltal a zöld és digitális átállás előnyeiből is a legkevésbé részesülnek.

- **Számos tagállamban továbbra is prioritást kell élveznie – különösen az alacsony jövedelmű családok esetében – a magas színvonalú aktív befogadási intézkedésekhez való hozzáférés biztosításának, amelyet integrálni kell az alapvető és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésbe.** A szegénység és a társadalmi kirekesztődés alakulása továbbra is aggodalomra ad okot, különösen, mivel az elmúlt két évben tapasztalt – többek között Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja miatti – magas infláció elkerülhetetlen módon jobban kihatott az alacsony jövedelmű és az aktív kereső nélküli háztartásokra. Ez egyes tagállamokban alacsonyabb reálbérekhez és a dolgozói szegénység nagyobb arányához is vezetett. A szociális ellátások növelésére irányuló tagállami erőfeszítéseket gyakran ellensúlyozták az emelkedő energia- és nyersanyagárak, így pedig ezen ellátások megfelelősége nem elegendő az emberek szegénységből való kiemeléséhez. Tekintettel arra, hogy biztosítani kell mind a költségvetés fenntarthatóságát, mind az ilyen intézkedések megfelelőségét, továbbra is van lehetőség a közkiadások hatékonyságának javítására és a szegénység csökkentésére irányuló szociális transzferek eredményességének növelésére. Egyes tagállamokban a szociális kiadások nagyobb hatékonysága szintén segíthet az egészségügyi és a tartós ápolási-gondozási rendszerekkel kapcsolatos kihívások kezelésében, különösen ott, ahol a betegek által egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás céljára fizetendő saját hozzájárulások súlyos terhet rónak a legkiszolgáltatottabbakra. Általában továbbra is magasak a gyermekszegénységi ráták is – különösen az eltartott gyermeket nevelő egyszülős háztartásokban –, ami elengedhetlenné teszi az európai gyermekgarancia teljes körű végrehajtását valamennyi tagállamban. Ezzel szemben általánosságban némi előrelépés figyelhető meg azon erőfeszítések tekintetében, amelyek a három év alatti gyermekek számára elérhető intézményes gyermekgondozási lehetőségek bővítésére irányulnak.

3.2. Az EMCO horizontális megállapításai

Az EMCO 2024. március 19–20-án elvégezte az aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel, a munkát terhelő adókkal és a munkaerőpiaci szegmentációval kapcsolatos éves vizsgálatát, amelynek célja a vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért eredmények értékelése volt. Az országspecifikus felülvizsgálatok mellett a Bizottság a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentés főbb megállapításait is ismertette. Az állami foglalkoztatási szolgálatok hálózatának elnöke is meghívást kapott, hogy naprakész tájékoztatást nyújtson az EMCO-nak a tagállami állami foglalkoztatási szolgálatok tevékenységeiről. A munkaerőpiacok a geopolitikai feszültségek és a magas infláció dacára 2023-ban továbbra is jól teljesítettek: a foglalkoztatási ráták növekedtek, a munkanélküliségi ráták pedig csökkentek. Az egyetlen figyelemreméltó kivétel az ifjúsági munkanélküliségi ráta volt, amely viszont éves alapon 0,6 százalékponttal nőtt. A munkaerő- és a szakemberhiány ugyanakkor minden ágazatban jelentős maradt, a betöltetlen álláshelyek aránya különösen magas a szellemi szabadfoglalkozások, az adminisztratív szolgáltatások és az IKT területén.

A hatékony aktív munkaerőpiaci intézkedések a magas munkaerőhiány és a hátrányos helyzetű csoportok alacsony munkaerőpiaci részvétele tükrében a továbbiakban is elengedhetetlenek lesznek. Ennek ellenére sok tagállam csak nehezen tudja növelni az álláskeresők részvételét az aktív munkaerőpiaci intézkedésekben, és e részvételt illetően a tagállamok között és a tagállamokon belül, valamint a szociodemográfiai csoportok és a nemek között is nagy egyenlőtlenségek mutatkoznak. Ezért minden területen további erőfeszítésekre van szükség annak érdekében, hogy az aktivizálási politikai intézkedések célzottabbak legyenek, jobban megszólítsák az érintetteket és javuljon a lefedettségük, valamint hogy erősebbé váljon a kapcsolatuk a szociális szolgáltatásokkal és a jövedelemtámogatási intézkedésekkel. A legtöbb tagállamban tetten érhetőek az erőfeszítések az állami foglalkoztatási szolgálatok hatékonyságának megerősítésére. E szolgálatok olyan összetett problémákkal néznek szembe, mint a szakember- és munkaerőhiány, valamint hogy az álláskeresőket a zöld és a digitális átállás összefüggésében tovább kell képezni. Több tagállamban előrelépésekre került sor a digitalizált szolgáltatások kifejlesztése és a készségekkel kapcsolatos információgyűjtésre szolgáló eszközök javítása terén, többek között a releváns szolgáltatókkal és munkaerőpiaci szereplőkkel folytatott együttműködés és kialakított kapcsolatok javítása révén.

- **Az ideiglenes foglalkoztatás és a részmunkaidős foglalkoztatás általánosságban csökken, ami hozzájárul a munkaerőpiaci szegmentáció csökkentéséhez az EU-ban.** A tagállamok között azonban továbbra is jelentős különbségek vannak. Jóllehet az ideiglenes foglalkoztatás ugródeszkaként szolgálhat a munkaerőpiacra való belépéshez, aggodalomra adhat okot azokban az országokban, ahol a határozott idejű szerződések magas előfordulása mellett a tartós foglalkoztatásba irányuló átmenet alacsony arányban valósul meg. Hasonlóképpen, a nem önként vállalt részmunkaidős foglalkoztatás több tagállamban továbbra is problémát jelent, és gátat vet a hosszabb munkaidőre irányuló munkavállalói törekvéseknek. A tagállamok által a közelmúltban elfogadott reformok célja a munkavállalók határozatlan időre történő felvételének ösztönzése, valamint az ideiglenes alkalmazottak foglalkoztatásvédelmének kiterjesztése.
- **Több tagállamban továbbra is kihívást jelent a munkát terhelő adók felülvizsgálata az inkluzív és fenntartható növekedés támogatása, a munkavállalás ellen ható tényezők visszaszorítása és a környezetvédelmi célkitűzésekkel való nagyobb összhang érdekében – többek között a kérdés politikai érzékenysége miatt.** Az alacsony bérezésűek adóékének csökkentésére irányuló erőfeszítések az elmúlt években összességében sikeresek voltak, de még nagy mozgástér kínálkozik az adó- és szociális ellátórendszer jobb megtervezésére a hosszabb munkaidő ösztönzése és a második keresők adóterheinek csökkentése érdekében, többek között a nemek közötti egyenlőség előmozdítása és a nemek közötti bérszakadék megszüntetése céljából. A környezetbarát adókat és ösztönzőket úgy kell kialakítani, hogy az biztosítsa a progresszivitást.

Az EMCO és az Oktatási Bizottság (EDUC) 2024. április 23-án elvégezte „a zöld átálláshoz szükséges készségek és kompetenciák biztosítására és megszerzésére irányuló” erőfeszítések fokozására, illetve intézkedések előmozdítására vonatkozó, 2023. évi horizontális országspecifikus ajánlás közös tematikus vizsgálatát. A tematikus vizsgálatra a tagállamok által elért eredmények Európai Bizottság általi horizontális értékelése alapján került sor. A zöld átálláshoz szükséges készségekkel és kompetenciákkal összefüggésben *a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról* szóló, valamint *a zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulásról* szóló tanácsi ajánlás a tagállamok számára olyan javasolt szakpolitikai intézkedéseket nyújt, amelyek révén támogatják a méltányos zöld átállást, különösen azáltal, hogy az éghajlattal és a fenntarthatósággal kapcsolatos oktatást beépítik a nemzeti oktatási és képzési rendszerekbe, valamint hogy egyenlő hozzáférést biztosítanak a minőségi, megfizethető és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz.

A 2023. évi horizontális országspecifikus ajánlásról folytatott megbeszélések során hangsúlyt kapott több olyan kulcsfontosságú intézkedés, amelyek a zöld átállást támogató készségek és kompetenciák fejlesztésére irányulnak. Ezen intézkedések között szerepelnek a fenntarthatóságot szolgáló tanulásra vonatkozó stratégiák és keret; tantervi reformok; a tanterveknek az éghajlatváltozás, a fenntarthatóság és a környezetvédelem témájának feldolgozása céljából történő aktualizálása; különböző iskolai projektek és kezdeményezések; valamint a zöld iskolák hálózatainak létrehozása. Emellett hangsúlyt kap az éghajlatváltozás, a fenntarthatóság és a környezetvédelem témájának beemelése az állampolgári nevelési programokba. A megbeszéléseken aláhúzták továbbá a szakképzés fontos szerepét a zöld átállásban, különösen pedig az e területre irányuló beruházások szükségességét. Kiemelt figyelmet kapott a TTMM-tárgyak oktatásának jelentősége is, különös tekintettel a TTMM-tárgyak oktatására vonatkozó nemzeti stratégiák kidolgozására és végrehajtására, valamint a TTMM területén a nemek között húzódó szakadék kezelésére – utóbbi alapvető fontosságúnak tekinthető. Megállapítást nyert az egész életen át tartó tanulás rendszereinek növekvő jelentősége, annak hangsúlyozása mellett, hogy átképzésre és továbbképzésre van szükség azon készségek megszerzéséhez, amelyek a jelentős munkaerőhiány kezeléséhez szükségesek, ideértve a zöld átálláshoz szükséges készségeket is. Ebben az összefüggésben kritikus kihívást jelentenek a felnőtt tanulók átképzési időszaka alatt igénybe vehető finanszírozási mechanizmusok. Emellett a megbeszélések rávilágítottak arra, hogy a tanárokat és az oktatókat megfelelően fel kell készíteni a fenntarthatósági kompetenciák oktatására. Ez magában foglalja a tanárképzés alaptanterveinek kiigazítását, valamint az iskolavezetőknek és a tanároknak szóló speciális programok végrehajtását a fenntarthatóság oktatásához szükséges készségek elsajátításának biztosítása érdekében. A tematikus vizsgálat során kiemelték, hogy a készségek fejlesztése nem csupán a zöldebb gazdaságban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához fontos, hanem annak biztosítása érdekében is, hogy senki ne maradjon le, és a zöld átállás mindenki számára előnyös legyen. Ennek megfelelően a szociális jogok európai pillére, és különösen annak a minőségi és inkluzív oktatáshoz és képzéshez, valamint a foglalkoztatás aktív támogatásához való jogra vonatkozó elvei továbbra is iránytűként szolgálnak az oktatási, készségfejlesztési és foglalkoztatási politikák kialakításához.

- **A 2023. évi horizontális országspecifikus ajánlás végrehajtása során a tagállamok egyre inkább integrálják a zöld kompetenciákat a munkaerőpiaci információs rendszereikhez tartozó eszközökbe – például a készségigény-előrejelzési rendszerekbe.** A tagállamok ugyanakkor egyetértenek abban, hogy több ismeretre van szükség a készségigények előrejelzéséhez és a „zöld munkahelyek” fogalmának lehetséges közös meghatározásához, ugyanis egyelőre csak néhány tagállam vezette be szakképzési rendszerébe a zöld foglalkozások taxonómiáját. A tagállamok melegen üdvözölték az Európai Bizottság arra vonatkozó bejelentését, hogy megfigyelőközpontot hoz létre a kutatási eredmények és a bevált gyakorlatok összegyűjtése, valamint az ismeretek megosztása céljából.

A tematikus vizsgálat arra is rávilágított, hogy az uniós alapok hozzájárulnak a tagállamok zöld átállással kapcsolatos reformjainak és beruházásainak támogatásához. Ezzel összefüggésben az ESZA+ a tagállamokat a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés és a készségigény-előrejelzés fejlesztésében, valamint a munkaerőpiaci változások kezelésére szolgáló megfelelő szakpolitikák kidolgozásában támogatja. Ezenfelül a Next Generation EU szintén támogatja az oktatási és képzési rendszereket és a munkaerőpiaci szakpolitikákat abban, hogy hozzájáruljanak a fenntarthatóbb és környezetbarátabb gazdaságokhoz. Az Igazságos Átmenet Alap (IÁA) az ágazat- és régióspecifikus intézkedések támogatására szolgál, ideértve az energiaigényes és a nagy szén-dioxid-intenzitású ágazatokból elbocsátott munkavállalóknak kínált átképzési pályákat is.

Az EMCO 2024. április 24-én elvégezte az oktatásra és a készségekre irányuló éves vizsgálatát, amelynek célja a vonatkozó országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért eredmények értékelése volt. Az országspecifikus vizsgálatok mellett a Bizottság ismertette a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentés főbb megállapításait.

- **Az oktatás és a készségek 2024. évi vizsgálata rávilágított arra, hogy az Európai Unió egész területén továbbra is kihívást jelent a munkaerő- és szakemberhiány kezelése, mivel ez a helyzet akadályozhatja a digitális és zöld átállást, és növelheti a meglévő társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket.** A digitális készségek hiánya egyes tagállamokban továbbra is problémát jelent, és digitális szakadékok figyelhetők meg a nemek, a generációk, a vidéki és a városi területek, valamint a szociodemográfiai csoportok között. Bár a korai iskolaelhagyás kezelésére és a NEET-fiatalok aktivizálására irányuló intézkedések sikeresnek bizonyulnak, az oktatási eredményekre még mindig kihatnak a jelentős egyenlőtlenségek, többek között a tanulók társadalmi-gazdasági háttérének vonatkozásában is. A legtöbb tagállamban kihívást jelent a tanárhiány, amely többek között az oktatói állomány elöregedésének, a rossz munkakörülményeknek és az alacsony béreknek tudható be. Ezenfelül a 2022. évi PISA-felmérés eredményei EU-szerte az alapkészségek határozott és aggasztó gyengüléséről tanúskodnak. Az alapkészségek alacsony szintje az élet későbbi szakaszában gátat vethet a továbbképzési lehetőségeknek. Az oktatás minőségének és inkluzivitásának javításához szakpolitikai erőfeszítésekre van szükség. Ezzel összefüggésben láthatók a tagállamok azon kötelezettségvállalásai, amelyek célja az oktatási és képzési rendszerek reformja, a tanári szakma vonzerejének növelése, a képzési tantervek kiigazítása a zöld és digitális kompetenciák beépítése céljából, a hatékony továbbképzési és átképzési intézkedések jobb végrehajtása, valamint a minőségi oktatáshoz való hozzáférés terén mutatkozó egyenlőtlenségek kezelése. Mindazonáltal további erőfeszítésekre lesz szükség, tekintettel az előttünk álló kihívások nagyságrendjére, valamint arra, hogy a jelenlegi és a jövőbeli munkaerőt sürgősen fel kell készíteni a fenntartható és inkluzív digitális és zöld átállásra.

3.3. Az SPC horizontális megállapításai

A 2024. évi szemeszter ciklusa során a bizottság két, áprilisban és májusban tartott ülássorozat alkalmával az országspecifikus ajánlások 16 vizsgálatát végezte el a hatáskörébe tartozó szakpolitikai területeken. A 2024. évi szemeszter ciklusában végzett különböző vizsgálatok összeegyeztetése és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a többoldalú végrehajtási vizsgálatokat integrált országspecifikus általános megközelítés keretében végezték el, azaz az országspecifikus ajánlások szövegét nem bontották fel tematikus egységekre, így lehetővé téve az egyes vizsgált tagállamok reformjainak holisztikusabb áttekintését. Az országspecifikus ajánlások a szociális védelem és a társadalmi befogadás, a nyugdíjak, az egészségügy, a tartós ápolás-gondozás, a lakhatás megfizethetősége és az energiaszegénység terén jelentkező konkrét kihívásokkal foglalkoztak.

A folyamat végén az országspecifikus vizsgálatokat horizontális eszmecsere egészítette ki, amelyet az egyes országokhoz kapcsolódó eset(ek) bemutatása kísért, különös tekintettel a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben végrehajtott egyes reformok részletesebb ismertetésére. A horizontális következtetések az országspecifikus vizsgálatok párhuzamos munkaértekezleteinek megállapításain, a szakpolitikai helyzet általános bemutatásán és az egyes országokhoz kapcsolódó eset(ek)en alapulnak. A horizontális eszmecsere az összes szakpolitikai területre kiterjedt, a megvitatott országspecifikus ajánlások által megcélzott konkrét kihívásokhoz idomult, és elkerülte a bizottság más tematikus tevékenységeivel való átfedéseket.

A vizsgált tagállamok java része az európai szemeszter múltbeli ciklusaiban hasonlóan megfogalmazott országspecifikus ajánlásokat kapott, ami mutatja a megállapított kihívások hosszú távú és strukturális jellegét. A megbeszélések rámutattak arra, hogy a vizsgált tagállamok elismerik az azonosított kihívásokat, és konkrét intézkedéseket hoznak a kérdések feltárása és a megfelelő szakpolitikai válaszok előkészítése érdekében.

- Az ilyen intézkedések közé tartozik a **nyugdíjrendszer** működését értékelő célzott szervek létrehozása, mégpedig a reformok támogatása/előkészítése, illetve az olyan intézkedések támogatása érdekében, mint például a nyugdíjjogosultságokra vonatkozó digitális nyomkövetési szolgáltatás bevezetése. Ezzel összefüggésben hangsúlyt kapott a szociális partnerek és más érdekelt felek bevonása.

- A tagállamok elismerik, hogy általánosságban a nagyobb munkaerőpiaci részvétel előmozdítása, illetve konkrétan az idősebb munkavállalók foglalkoztatásának támogatása javíthatja a nyugdíjrendszer költségvetési fenntarthatóságát. Míg a vizsgált tagállamok többségében nem terveznek célzott intézkedéseket a törvényben előírt nyugdíjkorhatár (további) emelésére, folyamatban van olyan intézkedések bevezetése – ilyen például a korai nyugdíjhoz való hozzáférés feltételeinek szigorítása és a korai nyugdíjba vonulás ösztönzőinek csökkentése, ezekkel együtt pedig olyan ösztönzők, mint a társadalombiztosítási járulékok csökkentése, az adókedvezmények, a társfinanszírozás, az álláshelyekre ajánlás, a készségfejlesztés, a képzés vagy a pályaaorientáció, illetve széles körű párbeszéd kezdeményezése a szociális partnerek részvételével a nyugdíjba vonulás törvényes nyugdíjkorhatáron túli elhalasztásának lehetséges ösztönzőiről –, amelyek a tényleges nyugdíjbavonulási életkor növelésére, valamint a nyugdíjkorhatár utáni foglalkoztatás ösztönzésére irányulnak.
- A fenntarthatósággal kapcsolatos kihívásaik kezelésére irányuló erőfeszítésként több tagállam is lépéseket tesz a nyugdíjbiztosítási rendszer bevételeinek növelésére, mégpedig a járulékok mértékének növelésével és/vagy a biztosítási bázis kiterjesztésével, illetve a finanszírozási bázis kiszélesítésével. A vizsgált tagállamok némelyikében külön pénzalapot hoztak létre, hogy ezáltal segítsenek kezelni a nyugdíjbiztosítás deficitjét.
- Egyes tagállamokban folyamatban van egy ambiciózus és átfogó reform bevezetésére irányuló lépések megtétele, más tagállamokban pedig a foglalkoztatói és az egyéni nyugdíjak továbbfejlesztését vizsgálják. A tagállamok továbbá kezelik a nyugdíjak terén a nemek között fennálló egyenlőtlenséggel kapcsolatos kihívásokat is, oly módon, hogy – például a nők munkaerőpiaci részvételének megkönnyítése, a nyugdíjkorhatár egyenlővé tétele és a szolgáltatásnyújtás előmozdítása révén – mindenki számára megfelelő nyugdíjakat garantálnak.
- Ami az **egészségügyi ellátást** illeti, fel kell számolni az egészségügyi szakadékok, mégpedig az országok közötti és az országokon belüli egészségügyi egyenlőtlenségek kezelése révén: ez több ágazatra kiterjedő megközelítést tesz szükségessé az egészségügyi ellátás iránti kielégítetlen szükségletek kezelése terén. Emellett a reziliens és hozzáférhető egészségügyi rendszerekbe történő beruházásokhoz folytonosságra van szükség, amelynek alapját a megbízható (a jobb diagnózist is lehetővé tevő) adatgyűjtési mechanizmusok adják.

- A tagállamok rendszeresen ösztönzést kapnak arra, hogy csökkentsék az egészségügyi ellátást igénybe vevőkre háruló közvetlen költségeket, biztosítsák a szolgáltatások egyenlőbb területi elosztását, javítsák az alapellátást, kezeljék a munkaerőhiányt, jobban szervezzék meg a szolgáltatásokat és csökkentsék a várakozási időt.
- Új intézkedések kerültek bevezetésre az egészségügyi rendszer finanszírozására, többek között az egészségbiztosítás kiegészítő, önkéntes jellegének kötelezővé változtatása révén.
- Átfogó egészségügyi reformcsomagok előterjesztésére került sor (többek között a digitális egészségügyi szolgáltatások megerősítésére és bővítésére összpontosítva), amihez az alapellátásba, valamint az egészségügyi alapellátó egységekbe és teamekbe történő beruházások társultak. Elismerést nyert, hogy a strukturális reformok, valamint a széttöredezettség kezelését és az összekapcsolt finanszírozásnak a felelősségi körökkel való összehangolását szolgáló jobb koordináció és irányítás tovább növelik a hatékonyságot.
- A társadalom előregedése által előidézett, ismertetett kihívások nyomást gyakorolnak a **tartós ápolás-gondozási rendszerekre**, amihez – különösen a Covid19-világjárvány óta – hozzáadódik a képzett házi gondozók iránti állandó igény.
- Számos olyan intézkedésről történt említés, amelyek a hozzáféréssel, a megfizethetőséggel és a minőséggel kapcsolatosak, mint például a 24 órás házi gondozás céljára nyújtott juttatás növelése, valamint az online képzések és a költségmentes felügyelet bevezetése.
- Intézkedéseket vezettek be a tartós ápolás-gondozás finanszírozásának megerősítésére az állam és a pénzügyi szervezetek közötti megállapodások, illetve egy újfajta ápolásbiztosítás bevezetése révén.
- Bevezetésre került számos, a gazdasági növekedést és a foglalkoztatást támogató szakpolitikai intézkedés, valamint **a szociális védelmi rendszerek** – azok egyszerűbbé és hatékonyabbá tételét célzó – **reformjai**, köztük például a munkaerőpiaci részvételt ösztönző átfogó reform.

- Több célt is szolgál az, ha a szociális ellátások különböző típusaiból egyetlen szociális ellátás jön létre, azonban összetett folyamatról van szó, amely a jogi és a közigazgatási keret számos változtatásával jár annak érdekében, hogy a középpontban továbbra is a leginkább rászoruló álljanak, közben pedig garantált legyen a megfelelő támogatás. A reformok digitalizációs elemei lehetővé teszik, hogy azonnal látható eredmények szülessenek. A hasonló gyakorlatok cseréje során elismerést nyert, hogy gyakran könnyebb volt új kiegészítő ellátásokat alkalmazni, mint a meglévőket egységesíteni és egy új, átfogó rendszert kidolgozni.
- A közkiadások hatékonyságának javítása érdekében a kiadási felülvizsgálatok beépültek a jogi keretbe, egyúttal konkrét rendelkezések határozzák meg azt, hogy ezek a felülvizsgálatok miként integrálódnak majd a költségvetési folyamatba.
- **A megfelelő és különösen a szociális lakhatás** biztosításának megerősítése érdekében holisztikus megközelítések alkalmazására került sor, és jól kidolgozott tevékenységek tervezése folyik a lakhatás megfizethetőségének javítása érdekében. A célkitűzések elérése érdekében a szükséges jogi keret kidolgozását további forrásokkal és finanszírozási mechanizmusokkal kell kiegészíteni.
- Az egyik vizsgálat kiemelte, hogy e kihívás érinti a jól bejáratott jóléti rendszereket is, ahol a szociális lakhatáshoz és a lakhatási támogatáshoz való hozzáférés biztosított, ennek ellenére különösen a magas költségű régiók – például a nagyvárosok – kihívásokkal szembesülnek a lakhatáshoz való hozzáférés, a lakhatás inkluzivitása és a növekvő költségek, valamint a szociális lakásokra való hosszú várakozási idő tekintetében.
- Az **energiaszegénységről** folytatott megbeszélések nyilvánvalóvá tették, mennyire széles a vonatkozó szakpolitikák skálája, amely a hagyományosabb szociális védelmi intézkedésektől – például az ellátásoktól és juttatásoktól – kezdve az inkább a zöld átálláshoz vagy az energiaárakhoz kapcsolódó, egyéb szakpolitikákig terjed. Ezért több szempontot is be kell építeni annak érdekében, hogy e szakpolitikák ne csak hatékonyak, hanem a méltányosság biztosítására és a kiszolgáltatott személyek védelmére is alkalmasak legyenek.

- Ebben az összefüggésben figyelmet kell fordítani a szociális szempontokra a lakásépítésre és -felújításra vonatkozó szakpolitikákban, amelyek jellemzően elsősorban a dekarbonizációval foglalkoznak. A vizsgálatok kiemelték, hogy az energiaszegénység és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások tekintetében megfelelő fogalommeghatározásokra van szükség, amelyeknek figyelembe kell venniük mind az energiahatékonysággal kapcsolatos, mind a jövedelemalapú kritériumokat: ez elvezetne a rászoruló népesség jobb azonosításához, a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek célzottabb segítéséhez és mérhető célok meghatározásához.
- Az energiaszegénység területén meglévő ismeretbeli hiányosságokkal tanulmányok, illetve az e célra létrehozott energiaszegénységi megfigyelőközpontok foglalkoznak. A reformtörekvések között szerepel a meglévő rendszerek (bónuszok, ösztönzők) felülvizsgálata is. Az intézkedések bevezetését követően a potenciális kedvezményezettek elérése is kulcsfontosságú.
- Léteznek olyan nemzeti stratégiák és tervek, amelyek átfogó és előretekinthető megközelítéseket, köztük célértékeket is alkalmaznak. Az EU nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervei az e területre vonatkozó szakpolitikák megfelelő kombinációjának biztosítására irányuló gyakorlatok egyikeként kerültek említésre. Következtetésként megállapítást nyert, hogy az energiaszegénységgel kapcsolatos intézkedéseknek a kiszolgáltatott csoportokra kell irányulniuk, és e téren van még mit javítani.
- Az **uniós finanszírozás** – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a technikai támogatási eszköz – általánosságban támogatja ezeket a folyamatokat.
- Az eszmecserék során felmerült, hogy szükség van az **egymástól való tanulásra** és az e területre vonatkozó véleménycsere egyéb lehetőségeire, többek között az uniós iránymutatások és finanszírozási lehetőségek közelmúltbeli elfogadása nyomán.
- A jó kormányzás területén a vizsgált tagállamok némelyike jelentéstételi gyakorlatokat, **időszakos/előzetes értékeléseket**, valamint az elfogadott reformok vagy a meghozott intézkedések utólagos elemzését említi, amelyek előrelépést jelenthetnek az átláthatóbb és megalapozottabb javaslatok felé.

Az SPC üdvözölte az ismertetett intézkedéseket, és kedvezően ítéli meg a tagállamok által tett erőfeszítéseket. A bizottságban folyó megbeszélések ugyanakkor rávilágítottak arra, hogy az országspecifikus ajánlásokban foglalt követelmények teljes körű teljesítéséhez további intézkedésekre lesz szükség, mivel az ismertetett intézkedések végrehajtása még számos esetben hátravan, míg más esetekben a jogalkotási folyamat még korai szakaszban jár.
